

Får redusert uføretrygd

Mener pasienter blir diskriminert

SINT: KARIN INGRID NESJE ER MED I LANDSFORENINGEN FOR PÅRØRENDE INNEN PSYKISK HELSE. DAGENS LOVVERK OM REDUSERT UFØRETRYGD VED INNLEGGELSE GJØR HENNE SINT OG MAKTESLØS.
FOTO: LINN INGER SOLBAKK ANGELL

Pasienter får redusert uføretrygden etter tre måneders innleggelse ved institusjon. Dette er diskriminering og er ulovlig, mener pårørende Karin Ingrid Nesje.

Linn Inger S Angell

Tenk deg at du blir alvorlig syk og må ligge på sykehus i flere måneder. Skulle du fra før motta uføretrygd får du selvfølgelig pengene dine. Du hadde ikke engang trengt å tenke i de baner. Du har jo ikke valgt å bli alvorlig syk. Det er dessverre ikke tilfelle om du hadde vært innlagt på institusjon for en psykisk sykdom og/eller ruslidelse. Da vil Nav – med loven på sin side – kutte i ytelsen din om du er innlagt i mer enn tre måneder (etter den første innlagte måneden). Selv om du har de samme regningene å betale som en som «bare» er somatisk (fysisk) syk.

Dette får Karin Ingrid Nesje (82) i LPP Kristiansund (Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse) til å se rødt.

– Dette er stygg diskriminering mot norske borgere. Uansett hvilken sykdom man har må man bli møtt av den samme verdigheten. Dette må politikerne ha vedtatt mens de var bevisstløse i gjernings- øyeblikket. Det kan du sitere meg på, sier hun til Tidens Krav.

Ante ingenting

Nesje ble oppmerksom på dette lovverket etter å ha deltatt på et kurs med andre i LPP for noen uker siden. Sammen skrev de en resolusjon for å spre budskapet.

– Jeg ante ikke om dette lovverket. Jeg tror ikke jeg er den eneste som ikke vet. Jeg snakket med ordfører i Kristiansund Kjell Neergaard nylig og han ble overrasket, forteller hun.

I sin resolusjon krever LPP:

l At mennesker som er innlagt til behandling for psykiske lidelser og/eller ruslidelser ikke skal tape inntekt eller trygdeytelser

l At lovverket endres med tilbakevirkende kraft til 1. januar 2023

l At diskrimineringen av mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser tar slutt

Nesje har som pårørende kjempet mange kamper mot Nav og helsevesen, men noen ganger føler hun seg maktesløs.

– De som har minst stemme blir utnyttet. De fleste i LPP har slåss for sine, men mange i foreningen visste ikke at Nav kuttet i ytelsene til pasientene. Dette må derfor ut i lyset, sier Nesje.

Stort frafall av pasienter

I Aftenposten skriver Inger Margrete Foldøy Hageberg, overlege ved Blå Kors Borgestadklinikken og leder i Norsk forening for rus og avhengighetsmedisin, sammen med Lars Lien, professor ved Høgskolen i Innlandet og leder i Norsk psykiatrisk forening, om akkurat denne tematikken.

De nevner blant annet et massivt frafall av pasienter som hopper av livsviktige behandlingsløp, fordi de ikke har råd til å få redusert trygda.

– En paragraf i folketrygd- loven som opprinnelig var beregnet på dem som skal ha varig innleggelse på sykehjem, spenner bein på flere av pasientene i behandling. Paragrafen pålegger institusjoner å melde fra om innleggelse i døgn, slik at Nav kan vurdere trekk i ytelse. Trekket gjelder alle ytelse fra Nav, men avkortning vurderes ulikt ut fra hvilken ytelse man har. I løpet av året har det vært et massivt frafall av pasienter etter at de har fått beskjed om trekk i ytelse, skriver de i sitt leserinnlegg.

Frifagbevegelse skrev i 2019 om «Hege» som måtte bryte et opphold ved Blå Kors, fordi hennes trygd ble redusert.

Svar på tiltale

Pressekontakt Beate Solberg Løwald i Arbeids og inkluderingsdepartementet svarer på spørsmål fra Tidens Krav.

– Hvorfor er lovverket slik for akkurat denne gruppen av befolkningen?

– I 1997 ble det innført et unntak fra reduksjon av uføretrygd og pensjoner ved opphold på somatiske sykehus. Begrunnelsen var blant annet at slike opphold oftest var så korte at ytelsene uansett ikke ble redusert. Det ble ikke innført noe unntak for sykepengene og arbeidsavklaringspenger, så her er reglene like for opphold i alle statlige institusjoner, svarer Løwald.

Videre forklarer hun hvordan reduksjonen foregår:

– Hovedregelen i folketrygdloven er at ytelser til livsopphold reduseres ved langtidsopphold i institusjon under statlig ansvar med fri kost og losji. Den enkelte får alltid beholde en ytelse som utgjør minst 45 prosent av grunnbeløpet. Ytelsene skal likevel ikke reduseres når vedkommende forsørger ektefelle eller barn. Har man faste og nødvendige utgifter til bolig, kan Nav bestemme at ytelsen ikke skal reduseres eller reduseres med mindre enn det følger av de ulike bestemmelsene. Hvor mye ytelsene blir redusert er derfor noe forskjellig, sier Løwald.

– Er det noen planer om endring av dette lovverket? Om ikke, hvorfor?

– Stortinget har fattet et anmodningsvedtak, der regjeringen er bedt om «utrede endringer i folketrygdlovens regler om reduksjon av ytelser under opphold i institusjon, herunder forskjellen mellom innlagte i somatiske og psykiatriske institusjoner, og komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer som sikrer likebehandling av pasientgrupper.» Saken er til behandling i departementet, avslutter Løwald.